POŠTARINA U GOTOVU

CIJENA 3·I

OBITELJ

BR. 50
1931

21823

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAČA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: B R A N K A. — Ilustracija iz Šenoina romana „Branke" izdanoga od Knjižnice Dobrih Romana prigodom 50-godišnjice smrti Augusta Šenoe. Ilustrirao V. Kirin.

SVAKI HRVAT NEKA DANAS DOSTOJNO PROSLAVI JUBILEJ AUGUSTA ŠENOE,

najvećega pisca hrvatskih romana i pripovijesti, čija se danas 13. prosinca navršuje 50-godišnjica smrti. A svaki će taj jubilej proslaviti najdostojnije tim, ako se na ovaj današnji spomendan ovoga velikana, koji je jedan od najvećih među onima, koji pred cijelim svijetom proslaviše hrvatsko ime, pretplati na

IZABRANA DJELA AUGUSTA ŠENOE

JUBILARNO IZDANJE KNJIŽNICE DOBRIH ROMANA

Slava najvećega hrvatskoga pisca romana odjekuje novom snagom na sve strane u dane, u koje se evo navršuje pola stoljeća od njegove smrti. I Knjižnica Dobrih Romana sprema već četiri godine svoj udio u proslavi ovog Šenoina jubileja. Već prije četiri godine je najavila, da će izdati njegovu »Branku«, koju je dala ilustrirati od najboljega hrvatskoga ilustratora V. Kirina. A za »Brankom« pripravljala se Knjižnica Dobrih Romana i na izbor drugih pjesnikovih djela. To je i posve prirodno, jer ako je Knjižnici Dobrih Romana postavljen zadatak izdavati dobre romane za hrvatsku čitalačku javnost, među tima ne smije manjkati ni izbor romana od najboljega dosadašnjega hrvatskoga pisca romana. I kako se Knjižnica Dobrih Romana u ovo pet godina svog opstanka udomila već u velikom broju hrvatskih obitelji, ona je dužna, da u te hrvatske domove unese i čar onoga veličanstvenoga štiva, što ga je hrvatskom narodu dao veliki Šenoa. Nema zacijelo nikoga, tko to ne će s vlikim oduševljenjem i iskrenom radošću dočekati. I tko je već čitao Šenoina djela i tko nije, naći će u njima uvijek ugodno osvježenje duše i srca.

Tri knjige dajemo za Šenoin jubilej, tri izabrane knjige najljepših njegovih djela. Izdavajući ta djela pristupa Knjižnica Dobrih Romana k njima s posebnim pijetetom, kako to veliki hrvatski pisac zaslužuje. Izdaje ih na finijem bijelom papiru s ilustracijama od najboljih hrvatskih ilustratora i u najukusnijoj opremi, a uz to ipak ima na umu, da ih dade svojim čitateljima uz cijenu, koja će omogućiti što veće proširenje tih remek-djela hrvatske književnosti, bez kojih zaista ne bi smjela ostati nijedna hrvatska kuća.

Pozivamo dakle sve pretplatnike »Obitelji« i sve ostale ljubitelje lijepe knjige, da se još danas, na dan Šenoina jubileja, prijave za pretplatnike ove prve skupine Šenoinih izabranih djela:

BRANKA, roman hrvatske učiteljice, koja ljubi hrvatsko selo i prosvjetni rad u njemu više nego li sve gradske zabave. Knjiga je ukrašena prekrasnim novim slikama od umjetnika V. Kirina. (Izlazi za Božić.) Cijena: broširano izdanje Din 25.—, fino izdanje uvezano u platno Din 40.—.

ZLATAREVO ZLATO, najčitaniji i najobljubljeniji hrvatski roman uopće, u kojem Šenoa opisuje život i događaje iz prošlosti grada Zagreba. (Izlazi u siječnju.) Cijena: obično izdanje Din 25.—, fino izdanje uvezano u platno Din 40.—.

IZABRANE PRIPOVIJESTI, najljepše, što ih je Šenoa napisao, izlaze u ovoj knjizi. (Izlaze u veljači.) Cijena: obično izdanje Din 25.—, fino izdanje uvezano u platno Din 40.—.

Tko se na sve te tri knjige pretplati, dobiva sve tri za trećinu jeftinije to jest: obično izdanje 50 Din, fino izdanje u platnu 80 Din. S poštarinom 6 Din više.

Kuća bez hrvatske knjige nije prava hrvatska kuća. A kuća, koja nema Šenoinih djela, isto je, kao da i nema hrvatske knjige, jer su Šenoina djela temeljne knjige hrvatske književnosti!

Šenoina slava je slava cijelog hrvatskog naroda. Zato cijeli hrvatski narod treba da u ovim danima Šenoina jubileja prigrli njegove knjige više nego ikad. A najljepše izdanje Šenoinih knjiga u najljepšoj umjetničkoj opremi, a uza to namijenjene najširim slojevima hrvatskih čitatelja, izdaje:

KNJIŽNICA DOBRIH ROMANA, ZAGREB, Trg Kralja Tomislava 21

Današnjem broju »Obitelji« prilažemo ček, kojim možete odmah poslati pretplatu i poštarinu (za broširane Din 56.—, za uvezane knjige Din 86.—), pa da vam za Božić Šenoina »Branka« donese veliku radost u kuću.

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*
Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.
Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

BROJ 50 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 13 PROSINCA 1931

Roman uzor-učiteljice

Napisao Luka Perinić

Jeste li čitali Šenoinu »Branku«? Onaj prekrasni roman o patnjama i radostima mlade učiteljice? Duša vam se sigurno radovala samosvijesti i poletu one neiskusne, ali odvažne djevojke iz Vlaške ulice, koja u grudima svojima nosi pošteno i plemenito hrvatsko srce, puno istinske ljubavi prema svom zapuštenom narodu i puno vjere u njegovu nutarnju snagu i moć. Uživali ste u svakom njezinu koraku, koji je svijesna svoga poslanstva i svoje dužnosti poduzela pošavši iz svijetle zagrebačke Metropole u jadni i zanemareni život provincijskog sela Jalševa, naslađivali ste se romantici zapleta, koju slavni pisac na poseban način ističe, strepili ste za rezultat, koji će doći iza različitih podviga, no uvijek ste imali pouzdanja u pobjedu onih načela, koja u sebi nosi mlada i poduzetna učiteljica. Jer iz svega osjećate, da ona nije nekakva fantastkinja, koja sanja o utopijama, nego da je djevojka, koja realno misli, ali koja je puna mladenačkog idealizma i odlučnosti, da može i mora provesti ono, što joj je na duši i što će pridonijeti obnovi i boljitku zapuštenih narodnih slojeva. Ostala je vrlo mlada sirota bez oca i majke, odgojena i obikla gradu, ali se ne boji života i ne preda pred njegovom oporošću, jer u duši nosi ljubav, koja pozna žrtve i koja zna, da bez žrtava nema ni pobjeda, jer u duši nosi snagu, koja je spremna da zataji lične probitke i sreću, ako je u pitanju boljitak i sreća zajednice naroda. Ona je slična apostolima, koji su sve svoje žrtvovali za svoju ideju i koji su — i u hrvatskom narodu — radili šutke i mirno, bez ičijeg priznanja i ičijih nagrada i koji su morali pasti u duboku močvaru, da budu temeljno kamenje, na kojemu će se graditi zgrada bolje narodne budućnosti.

AUGUST ŠENOA

I danas nas, kad svatko bježi sa sela u gradove i svatko ostavlja široki narod prepuštajući ga nemiloj sudbini, u mnogočemu može poučiti mala Branka, koja ostavlja grad i svoje gradske navike, da svoj blagosloveni rad započne iz seoskih zakutaka zapuštenog Jalševa. Mala je Branka svijesna, da bez prave prosvjete nema solidnog narodnog napredovanja, te da ta prosvjeta zajedno sa svim ostalim akcijama treba da pođe od najširih slojeva narodnih. Pogrešno je mišljenje, da je ovo nekoliko naših gradova sve naše, i ako su oni napredni, da je sve u najboljem redu i poretku. Sela su naša zapravo sve ono narodno, što mi imamo, od njih treba da sve krene i svako priznanje treba da bude odano onima, koji su svoju djelatnost u tome smjeru usmjerili. Teška su vremena, a još je teži svaki rad u takvim vremenima za one ideale, koji i bez toga zahtijevaju velike žrtve. No baš danas može Branka da svakome bude uzor: ona nije klonula ni na prvu ni na desetu zapreku, nije ju smelo ni neshvaćanje onih, koji bi je morali shvatiti, ni prijezir, ni ogovaranje, ni glad, ni bijeda. Ništa nije oborilo njezin idealizam, jer je znala eliminirati i brzo zaboraviti zla i neugodnosti i jer se znala napajati na sitnim i na prvi mah skoro nevidljivim uspjesima. U bistroj djetinjoj zjenici čitala je istinu i shvaćanje, u njoj je osjećala, da je pravi put onaj, kojim je krenula, a u savjesti svojoj i u svijesnosti svoga poslanja nalazila je potporu i snagu za svoj rad. Znala je, da budućnost čovjeka treba oslanjati na odgoj djeteta, a svu narodnu budućnost našu uopće na odgoju puka. — Branka je preporodila siromašno i zapušteno Jalševo, kao što su mnogi nepoznati i zaslužni naši radnici preporodili mnoga sela širom lijepe naše domovine. A oni, koji su pozvani, da slijede simpatičnu Šenoinu Branku u svome zvanju, neka zasukaju rukave i zaoru slabo izoranu narodnu njivu i preporode, ako ne jedno cijelo selo, a ono barem jednu našu kuću, jednu obitelj ili bar jednog našeg čovjeka. Djelotvornoj ljubavi prema narodu, osobito prema selu, postavio je veliki naš Šenoa najdivniji uzor u svojoj Branki.

»Branka« je posljednje djelo, koje je Šenoa dospio dovršiti za života svoga. U taj je roman slio svu toplinu velike pjesničke duše svoje. Sa svake stranice toga romana odsjeva ona velika ljubav, kojom je ljubio hrvatski narod. A tu je ljubav personificirao u liku uzor-učiteljice Branke, koja u selu, među priprostim seljacima i djecom njihovom stvara nove temelje narodnoj budućnosti.

ILUSTRATORI ŠENOINIH ROMANA

NAPISAO IVO HORVAT

Uz romane Augusta Šenoe, gdje je tako živo ocrtana naša prošlost i gdje su svi tipovi tako plastički osvijetljeni, našli su i naši slikari široko polje stvaranja. Ilustrirana izdanja pojedinih znamenitih pisaca bila su oduvijek najprivlačivija, ali i najopasnija. Jer koliko dobre ilustracije pomažu čitaču, da sebi što bolje i što vjernije dočara pojedine zgode i pojedine ličnosti iz romana, toliko mu loše slike smetaju i pomućuju mu umjetnički doživljaj. Ilustrator mora biti s piscem kongenijalan, njihove ličnosti moraju biti blizu, slikar se mora oduševiti i posve uživjeti u književnikovo djelo. Radi toga je jasno, da je slikar Branko Šenoa mogao odlično ilustrirati djelo svoga oca »Diogenes«. U tim slikama imade, kako to dolikuje elegantnom XVIII. stoljeću, u kojem se zbiva ova historijska pripovijest, mnogo barokne kićenosti i sjaja. Branko Šenoa ima smisla za ilustrativno slikarstvo ne samo kao akademski slikar, nego posebice kao scenograf zagrebačkoga kazališta i crtač mnogih zagrebačkih i varaždinskih građevina. Starija manira slikanja posve pristaje ovom djelu i uz bolju tehničku opremu ovoga izdanja ilustracije bi bile zacijelo još efektnije.

Postoji zatim još cio niz izdanja Šenoinih romana, kojima je omot ilustrirao slikar Maurović. Ove naslovne slike ne iskaču svojom vrijednošću iznad povremenih ilustriranih časopisa. Takvih biblioteka imade kod stranih naroda na pretek, i one za našu kulturu znače veoma malo. Među najuspjelije njegove naslovne slike ide ona za »Branku«, gdje osjećamo prijatnost i toplinu, te druga za pripovijest »Vječni žid u Zagrebu«, gdje vidimo komad naše domaće okoline. Naši nakladnici morali bi imati na umu, da kod izdavanja pojedinih književnih djela umjetnička oprema ne ostane u pozadini.

BILJEŽNIK I BRANKA
Ilustracija k Šenoinoj „Branki" — Naslikao V. Kirin

Svakako među najbolje ilustratore Šenoinih djela ubrajamo slikara Vladimira Kirina. Poznato je, da je Kirin bio ilustrator najodličnijih engleskih i američkih časopisa, a njegove ilustracije priča I. Brlić-Mažuranićeve (izišle i na engleskom jeziku) mogu se takmiti s najboljim svjetskim ilustracijama. Nije stoga čudo, da se taj odlični grafik i slikar već duže vremena bavio sadržajem iz Šenoinih romana. G. Kirin bio je tako ljubazan, pa mi je u originalima pokazao plodove toga svog rada. Već dosada dovršio je ilustracije romana »Seljačke bune« i »Branke«. Dramatski momenat iz »Seljačke bune« divno je prikazan u slikama »Matija Gubec na stratištu«, »Navala na Podsused«, »Tahi pred crkvom u Stubici« i još nekim drugima. Inače je u zbirci tih ilustracija najjače potcrtana karakterizacija pojedinih ličnosti. Ličnost uskoka i Šime Drmačića ocrtane su nenadmašivim potezima. Nadamo se, da će zacijelo uskoro ugledati svijetlo izdanje »Seljačke bune« s ovim lijepim Kirinovim ilustracijama. Ovih dana je to izdanje najavila Matica Hrvatska.

»Branka« je bila omiljeli predmet Kirinova umjetničkog rada. Njegove slike, što obrađuju sadržaj Šenoine »Branke«, mogu se svojom minucioznom tehnikom takmičiti s njegovim londonskim ilustracijama. Tu su tipovi bilježnika, župnika, načelnika i učitelja tako odlično izrađeni, da će nam oni uvijek ostati svježi i kao odlični historijski spomenici i kao izbrušeno umjetničko djelo. Najuspjeliji je svakako prizor mlade učiteljice Branke među dječicom, jer je ta slika uz tehničku izrađenost puna vedrine i optimizma. Knjižnica Dobrih Romana doskora će izdati »Branku« s ovim Kirinovim ilustracijama, što će svakako mnogo poslužiti napretku naše umjetničkim ilustracijama opremljene domaće knjige. Ovaj će Šenoin jubilej biti snažno umjetnički obilježen ilustriranim izdanjima njegove »Seljačke bune« i »Branke« s Kirinovim ilustracijama. Bilo bi vrlo dobro, kad bi se u tom smjeru i nastavilo sa svim Šenoinim djelima, pa da ih s vremenom dobijemo sva ovako lijepo i doista umjetnički ilustrirana. G. Kirin ima nakanu i druga neka Šenoina glavna djela ilustrirati, pa daj Bože, da se to što prije i ostvari. Bilo bi zanimljivo, kad bi i drugi naši umjetnici koje Šenoino djelo uzveličali kao ilustratori prema svojem shvaćanju.

ŠENOA I GLAZBA

NAPISAO DR JOSIP ANDRIĆ

August Šenoa nije velik samo kao pisac romana i pripovijesti nego i kao pjesnik krasnih pjesama. Sadržaj njegovih pjesama pa zvučnost njihovih stihova i bujnost njihove ritmike upravo izaziva, da te pjesme budu prenesene u glazbu, da dobiju glazbeno ruho. Zato su mnogi hrvatski skladatelji posezali za njima, komponirali ih i stvorili iz njih i na glazbenom polju lijepa djela.

Prvi je dakako bio Ivan pl. Zajc, veliki glazbeni suvremenik Šenoin, koji je posegnuo za Šenoinim pjesmama, da ih uglazbi. Zajčev muški zbor »Glasna, jasna« je svakako najpoznatija skladba, koju je on stvorio na Šenoin tekst. To je uopće jedna od najtipičnijih Zajčevih zbornih kompozicija, koje su stekle veliku popularnost. Zajc je umio Šenoinim stihovima dati adekvatan glazbeni patos i polet, pa kada tu pjesmu čuješ pjevanu od kojeg pjevačkog zbora (a nema valjda nijednoga, koji je ne bi pjevao), osvaja te i neodoljivo zanosi. Jednako je Zajc uglazbio i onu prekrasnu Šenoinu himnu Zagreb-gradu. Za jedan glas uz pratnju glasovira komponirao je Šenoinu baladu »Vir«, gdje je u svojoj glazbi spojio karakteristike svoje lagane melodike s ugođajem i dramatikom balade. To su najpoznatiji primjeri, gdje je Zajc, čiju stotu godišnjicu rođenja slavimo evo iste godine sa pedesetom godišnjicom Šenoine smrti, združio svoju glazbenu genijalnost s pjesničkom genijalnošću Šenoinom. No i inače su ta naša dva velikana bila u najužoj vezi: Šenoa je bio na čelu Narodnoga Kazališta, kad je Zajc došao za ravnatelja opere, te je Šenoa sudjelovao kod stvaranja hrvatske opere zajedno sa Zajcem. A kad pročitamo u »Vijencu« od g. 1875. Šenoin članak »Dva hrvatska velikana«, u kojem je dao temeljni životopis Zajčev, onda nam postaje tek jasno, koliku je usku vezu Šenoa osjećao sa stvaranjem hrvatske glazbene umjetnosti uopće.

Osim Zajca uglazbio je i Vilko Novak, skladatelj slavnoga zbora »Hrvatskoj«, Šenoinu himnu »Zagreb-gradu«. Novakova glazba je za razliku od Zajčeve proćućenija, grandioznija.

Kao što je Novak uglazbio jednu Šenoinu pjesmu, koju je već i Zajc bio prije stavio u glazbu, tako je i Franjo Kuhač uglazbio Šenoinu pjesmu »Vir«, koju je i Zajc uzeo za predmet svoje glazbene obradbe. Samo što je Kuhač tu stvorio muški zbor, a Zajc skladbu za pjev uz pratnju glasovira. Kuhač je međutim kao skladatelj veoma zaostajao za Zajcem, pa je tako i Zajčev »Vir« veće umjetničke vrijednosti nego li Kuhačev. Ni Janko Slogar nije mnogo više od Kuhača uspio uglazbivši na Šenoine riječi muški zbor »Hrvatulje«.

Umjetničko djelo većeg opsega stvorio je skladatelj Vjekoslav Ružić uglazbivši Šenoine »Kamene svatove« kao kantatu za sola, zbor i orkestar. Glazba Ružićeva ima sve značajke sljedbenika stare romantike, te i Ružić ide utrtim putem, kojim je išao i Zajc. Koliko je Ružić t[illegible]mio svojom glazbom dati adekvatan umjetnič[illegible] izražaj divnoj Šenoinoj baladi, ne znam, jer današnja generacija nije nažalost imala prilike čuti to djelo i sama se o njegovu umjetničkom značenju osvjedočiti.

Osim tih glazbenih skladatelja, koji su nastojali duh Šenoinih pjesničkih djela prenijeti i na glazbeno polje, i osim spomenutih više poznatih kompozicija ima ih sigurno još manje poznatih. Šteta je, što prigodom ovog Šenoina jubileja nije nitko nastojao ostvariti misao, da se u slavu Šenoinu priredi i jedan glazbeni koncerat onih djela, koja su stvorena po Šenoinim pjesmama te su prema tome imala svoj početni izvor u Šenoinu stvaranju. Što nije, može još uvijek da bude, pa da se otkriju javnosti i ona glazbena djela, koja su manje poznata, a stvorena su na Šenoin tekst. Što više, zanimljivo bi bilo, kad bi se i koji suvremeni skladatelj dao na to, da i današnjim glazbenim izražajem interpretira duh Šenoinih pjesničkih djela, koja su do danas sačuvala svoju pjesničku svježinu. A kad je već dobar dio Šenoinih romana dramatiziran, ne znam, kako se još nitko nije našao, tko bi stvorio operu prema »Seljačkoj buni« ili »Zlatarevu zlatu«. Što nije, može i tu još biti.

UČITELJICA BRANKA S DJECOM

Ilustracija k Šenoinoj „Branki" — Naslikao V. Kirin

UDOVICA AUGUSTA ŠENOE ČITA RUKOPIS JEDNE PJESME SVOGA VELIKOGA MUŽA

Foto Đuro Griesbach

Kod udovice Augusta Šenoe

Napisao Kruno Krstić

U jednoj ukusnoj maloj vili iznad Gupčeve Zvijezde živi kod svoga sina sveučilišnog profesora dra Milana Šenoe udovica slavnog pjesnika i romanopisca Augusta Šenoe.

Posjetio sam je u društvu s fotografom gosp. Đurom Griesbachom, da prigodom pedesetgodišnjice Šenoine smrti snimimo za »Obitelj« nekoliko fotografija.

Udovica velikog Augusta Šenoe primila nas je jako srdačno u intimnom, svijetlom salonu, ukrašenom starim bakrorezima. Bila je kod kuće sama sa svojim unukom Brankom, koji je upravo vježbao na klaviru Griega. U prvi mah nisam mogao vjerovati, da pred nama stoji žena, koja je pola vijeka preživjela svog slavnog supruga. Na njenoj svježoj, pokretnoj pojavi nitko ne bi mogao odgonetati osamdeset godina života.

Bila je večer i fotografije su se morale snimiti uz jake električne svjetiljke, koje je gosp. Griesbach donio sa sobom. Iako je ekspozicija morala potrajati nekoliko sekunda, starica kod dvaju snimanja nije ni okom trenula. Uz posmijeh pričala nam je o davnim svojim snimanjima prije pola stoljeća, kad je glave pričvršćene šarafom morala da nepomično sjedi nekoliko minuta.

Dok smo snimali neke pjesnikove rukopise, pričala nam je o načinu, kako je radio slavni pokojnik.

»Preko dana nije imao vremena i zato je redovito radio noću. Najveći dio svojih djela napisao je u kasnoj noći, dok smo svi ostali u kući spavali. Obdan je bio zaposlen radom na zagrebačkom magistratu, uređivanjem Vijenca, komisijama, i to od osam ujutro do sat poslije podne i od tri do šest navečer. Koliko puta sam ga, dok je zadubljen u svoje bilješke razmišljao i pisao, znala opomenuti, da se ne prenapreže, da ide na počinak. Ali on bi odgovorio: »Dobro, dobro!« i radio dalje ... preko ponoći, do jutra. Radio je vrlo savjesno. Za svoje historijske romane trebao je svu silu podataka, te su razne knjige i rukopisi ležali rastvoreni po čitavom stolu. Imao je običaj da svako lice, koje je ulazilo u roman, nacrta i uz crtež napiše sve, što je za lice bilo značajno: godinu, zanimanje, karakter, lični opis itd. Znao je često reći: »Ako to ne pribilježim, moglo bi se lako desiti, da u početku romana netko ima bujnu crnu kosu, a nakon pedesetak stranica, to jest kroz nekoliko dana, oćelavi ili posijedi.« U radu je zbilja prenapinjao svoje sile, a kako je bio slabog zdravlja, nema sumnje, da su ti noćni radovi pospješili njegovu smrt. Ali ja mislim da je glavni povod katastrofi bio onaj užasan potres, koji je zadesio Zagreb 9. studenoga 1881. Pobolijevao je na srcu, trpio od vodene bolesti i kad je njegov Zagreb, njegov dragi Zagreb, osvanuo u ruševinama, djelovalo je to smrtonosno na njegovo srce. Išao je po sobama kao izvan sebe, lomio rukama i sa suzama u očima ponavljao: »Propao je moj Zagreb! Propao je moj dragi Zagreb!« Kad bi mogao da sada vidi ... svoj Zagreb, da vidi, kako se je podigao, povećao ... Kad je već ležao na

smrtnoj postelji, posjetili su ga neki prijatelji. S njima je dugo govorio o Zagrebu, o nesreći, koja ga je zadesila, o načinu, kako bi mu se moglo pomoći. I vjerujući da će još i on moći raditi na obnovi Zagreba rekao je: »Ne dajte mi, prijatelji, da umrem; imam još mnogo toga da učinim!« Ali više nije mogao ništa da učini... umro je...«

U staričinim očima javile su se suze, ali ih je brzo suspregla.

»Pitate me, bi li imala što posebno da kažem, da istaknem... Ne znam... mogu vam samo da kažem, da je August ljubio Zagreb, kako ga nitko nije ljubio... Zagreb i djecu...«

Snimili smo zatim pjesnikova unuka Branka. On je pomnjivo slušao bakino pričanje i da zorno pokaže, kako je njegov pokojni djed radio, donio nam je čitav svežanj rukopisa te pokazivao crteže, koji su ilustrirali lica iz njegovih djela.

Udovica Augusta Šenoe živo se zanima za sve suvremene događaje. Dulje vremena razgovarala se s gosp. Griesbachom, koji je pratio prof. Schneidera pri registrovanju i fotografiranju umjetničkih djela u južnim krajevima naše domovine, zanimajući se za umjetnost u Dalmaciji i iznoseći svoje lične dojmove. Ugodan razgovor potrajao je čitav sat i mogu istaknuti, da je velika rijetkost susresti staricu s tako dubokim i svestranim obrazovanjem, kao što je udovica Augusta Šenoe.

Dok je salon, u kojem nas je primila gđa Šenoa, moderno svijetao i otvoren, pokrajnja spavaća soba sačuvala je svu intimnost druge polovine prošloga vijeka. Vidjeli smo mali mekani crveno presvučeni fotelj, u kome je pjesnik radio, a na zidovima i u kutovima svu silu sitnih stvarčica, koje su ukrasivale nekadanji pjesnikov dom.

S dubokim pietetom oprostili smo se od te male vile, koja krije dah romanopisca starog Zagreba, i od žene, koja je pola vijeka preživjela svog slavnog muža sačuvavši najsvijetliju uspomenu na njega u svome srcu.

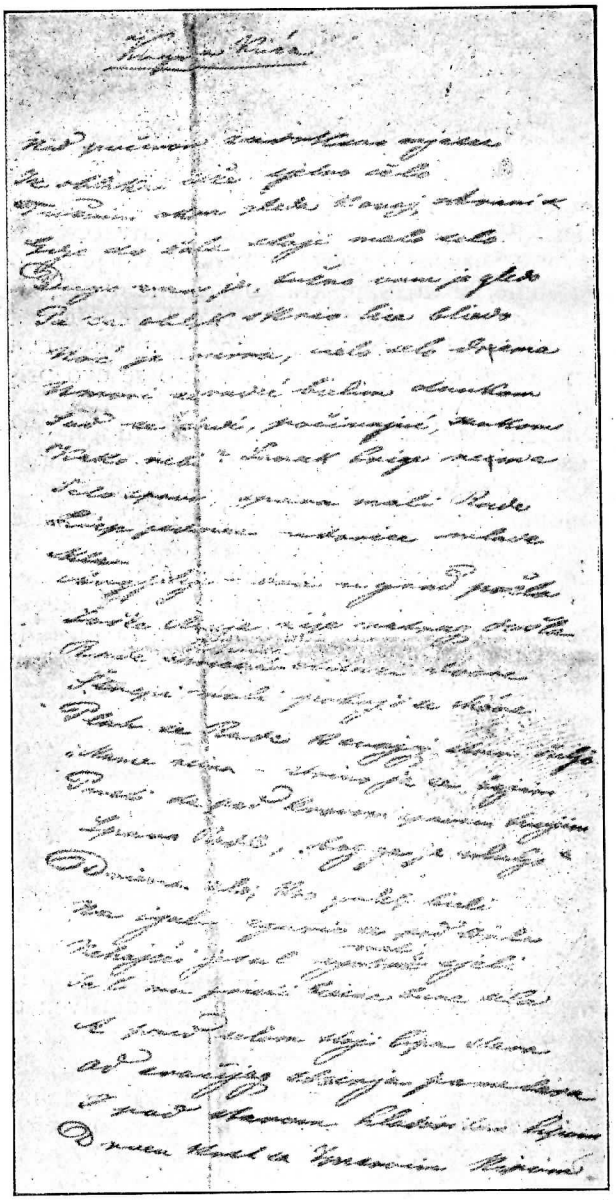

IZ RUKOPISA ŠENOINE „KUGINE KUĆE"

UNUK AUGUSTA ŠENOE SVIRA NA GLASOVIRU

Foto Đuro Griesbach

Teško je reći, koliko je gospođa Šenoa pomogla svome suprugu do slave. Međutim ona je bez sumnje imala velikog udjela u njegovu stvaranju, nesamo kao objekt njegovih lirskih pjesama, nego i kao lice, u kojemu je on našao mnogo vrlina, koje iskazuje u njegovim romanima i novelama. — August Šenoa dao je svome narodu sve, što je najljepše bilo u njegovu životu, ali u tom lijepom zauzela je i ona značajan dio, koji je neposredno preko njega poklonila otadžbini. Zato je i pravedno, da se uz ime njezina muža spominje i njeno kao simbol lijepoga sklada duša, koje se upinju da pokažu taj sklad kao princip mira i sreće.

ŠENOA NEKOĆ I DANAS

NAPISAO ZLATKO MILKOVIĆ

Danas se navršuje ravno pedeset godina, kako je zaklopio svoje oči veliki hrvatski pjesnik August Šenoa, kojega slavimo kao najvećeg dosadašnjeg hrvatskog pisca romana. Živio je samo 43 godine, ali u to je kratko vrijeme svoga života stvorio književna djela takve ljepote, da ih dosad evo još i pedeset godina nakon njegove smrti još nitko nije pretekao. I zato se evo prigodom ovog jubileja njegove smrti javljaju na sve strane nakladnici, koji iznova izdaju njegova remek-djela, a sva naša javnost s velikom simpatijom očekuje ta djela, jer su ona još i danas najpopularnija između sviju djela cijele naše lijepe književnosti. Njegovo »Zlatarevo zlato« je hvalospjev romantičnoj ljubavi, njegova »Seljačka buna«, »Kletva«, »Čuvaj se senjske ruke« uzveličavaju velike događaje naše prošlosti, njegov »Mladi gospodin«, »Prosjak Luka«, »Ilijina oporuka«, »Diogenes« i drugi redaju pred nama žive događaje, koji nas uvijek zanimaju, a »Branka«, posljednji Šenoin potpuno dovršeni roman, privlači i svraća na se posebnu pažnju ljupkošću i jedrinom svoga sadržaja. Šenoine pjesme opet jesu biseri cijelog našeg pjesništva. Tako je eto Šenoa, još uvijek onaj isti Šenoa: svjež, mlad, lijep, sačuvan u svojim djelima. Njegov je stil jedinstven. Podsjeća na glazbu. Riječi same kao od sebe lete, nižu se jedna do druge i stvaraju skladne cjeline. Svaka se njegova pripovijest čita kao pjesma. U tom je jedinstven u hrvatskoj književnosti i do danas još nije bilo pisca, koji bi ga mogao u stilu imitirati.

Jedinstven je i Šenoa u kompoziciji romana, u ocrtavanju karaktera. Tko ne pozna lik njegove Krupićeve Dore iz »Zlatareva zlata«, te personifikacije mladih gričkih djevojaka? Kome se nije usjekao u mozak markantni lik staroga Gregorijanca, despota, velikaša, ali ipak oca, koji strepi za svoju djecu? Ili njegova epizodna lica! Obično osamdeset posto pisaca griješi na tome, da izrađuje samo likove glavnih lica, da ih što bolje karakterišu, prikažu, oslikaju, da im udahnu što više duše, a sva ostala lica ostaju u pozadini zastrta maglom. Kod Šenoe toga nema. Za njega je isto tako važan svaki onaj mali grički purger, kao i glavno lice romana.

Sve te odlike krase Šenoina djela i iz svakog retka odiše njegov veliki duh, koji nas i danas zadahnjuje kao i prije pedeset godina i koji je našao odjeka nesamo u našoj domovini, nego i u stranome svijetu.

Šenoa je govorio deset jezika i zato je njegov prevodilački rad mnogostran. Prvo, što je preveo, bio je »Romeo i Julija« od Shakespeara (čitaj: Šekspira). Kako je bio od 1868. godine prvi ravnatelj zagrebačkoga kazališta prevodio je ponajviše drame. Glavni prijevodi mu jesu: s češkoga »Mravci« i »Mageloni« od Kollara, »Propast roda Třenigslova« od Mikovca, »Dobro jutro« od Klicpere; s francuskoga: »Fedra« od Racina,, »Priča kraljice Navarske« od Scribea, »Bogomoljci« i »Dobričine seljaci« od Sardona, »Prvi mejdan mladog Richelieana« od Bayarda i dr.; od Shakespeara je preveo »Romea i Juliju« i »Mnogo vike ni zašto«, a nedovršeni su ostali prijevodi » Kralja Leara« i »San ljetne noći«. Za operni repertoir je preveo libreto »Marte«, »Cigankе«, »Margarete« (Faust) i »Trubadura«. Dapače je napisao i izvorni libreto za operu »Lazarovi«.

Šenoa nije pisao drame, tek jednu komediju. To je njegova »Ljubica«. Ta Ljubica (stara, sitna gospojica) je doista živjela i stanovala na Kipnom trgu u Zagrebu. No njegovi romani su većinom dramatizirani.

Šenoa je poglavito pisac Zagreba. Tu se je rodio i živio i umro, pa nije čudo, da se sva njegova djela događaju ovdje. Ako se Šenoi oduzme Grič, nije on više Šenoa. To je ono specifično za njega, njegov cijeli književni rad i duh u njegovim djelima. Taj pravi pravcati stari zagrebački duh on je usisao svim plućima, apsorbirao ga, natopio svu svoju krv njime i dao ga čistom i prekaljenom obliku opet u svojim djelima. U svakom njegovu djelu se osjeća taj duh. Bez obzira na to, da li je to stari ili novi Zagreb. On je dao Grič i Kaptol u jednako dobroj slici, u svojim historijskim romanima, kao što je dao Zagreb u »Barunu Ivici« ili opet u »Ilijinoj oporuci«. Sve je to Zagreb, samo jedan iz XIII. vijeka, a drugi iz XVIII. vijeka. U tome je Šenoa velik majstor.

Šenoa je za Zagreb učinio mnogo. On ga je stvorio takvim, da su danas oči cjelokupne naše provincije uprte sa pravom, istinskom ljubavlju u njega. Po Šenoinim romanima ušla je prava svijest o značenju naše metropole među hrvatski narod, koji je Zagreb upoznao iz »Zlatareva zlata« i »Kletve« i »Diogenesa« i drugih djela.

ČUVANJE LICA I KOŽE

Za trajno konzerviranje lica i kože, da bude lijepo, čisto i bajno, neka svatko upotrebljava za pranje samo Novoderma Sapun, a iza pranja neka sebi samo malo navlaži lice ili kožu, ruku sa krastavčevim mlijekom. — Proizvodi i u promet stavlja stara god. 1599 osnovavana

Kaptolska Ljekarna sv. Marije, Zagreb,
Jelačićev trg br. 20. — Ljekarnik Vlatko Bartulić
Dobiva se u svakoj ljekarni

Senj i lijepa književnost

Napisao Pavao Tijan

Samo malo gradova ima u našoj domovini, koji su kroz stoljeća davali narodu neprestano velik broj književnika i umjetnika i na taj način postali zaslužni u razvitku naše prosvjete. Među tim rijetkim gradovima zauzima osobito mjesto i grad Senj, prastaro naselje u Hrvatskom Primorju, za koji stari pisci kažu, da je osnovan u 5. stoljeću prije Krista, a pobožna legenda hoće, da je kršćanstvo u nj doneseno već za apostolskih vremena.

U povijesti se Senj istakao osobito u 16. i 17. stoljeću za t. zv. uskočkih borba protiv Mlečana. Te junačke borbe senjskih Uskoka rado su opisivali hrvatski povjesničari, a kako je taj predmet zanimljiv i za književnike, prihvatiše ga i oni i tako nastade lijep broj djela u hrvatskoj književnosti, koja opisuju senjske Uskoke. Prvi se okušao u tom poslu pjesnik Ivan Dežman g. 1861. ispjevavši ep »Smrt grofa Rabate« u kojem prikazuje događaje u Senju prije smrti Rabatine i smrt Rabatinu upravo onako, kako su se ti događaji zbili.

Za Božić

KODAK *fotografski aparat*

Prekrasni i odlični aparati počam od Din 145·— kod

»KODAK«, ZAGREB

Praška ulica broj 2

Zahtijevajte naš besplatni cjenik

Nešto kasnije prihvatio se istoga predmeta najveći hrvatski romanopisac, stvaralac hrvatskoga umjetničkoga romana AUGUST ŠENOA, čiju pedesetgodišnjicu smrti upravo slavimo. Šenoa je u svojim historijskim romanima opisivao najviše Zagreb i takve sudbonosne događaje u hrvatskoj povijesti, koji su bili od velikoga i općega značenja. Pored toga prihvatio se još samo Senja i njegovih Uskoka. Šenoa naime u svojim romanima iznosi staru našu slavu i iznosi onu snažnu otpornu misao Hrvata protiv tuđinskim najezdama, koja se toliko puta očitovala u hrvatskoj povijesti. A toga je našao u senjskoj povijesti napretek, jer Senj u šesnaestom stoljeću stoji gotovo osamljen u divovskoj borbi protiv vanjskih neprijatelja Hrvatske Turaka i Mlečana i protiv domaćih tlačitelja: austrijskih oficira. Šenoa je s velikom ljubavi obradio te događaje u romanu »Čuvaj se senjske ruke« uspjevši nam dati u umjetničkoj formi divne likove senjskih vojvoda, Uskoka i njihovih žena, a onda odvratnoga Rabatu i izdajicu Dominisa. Taj roman je obrađen na osnovu dobroga poznavanja i Senja i senjske povijesti, posjeduje sve odlike Šenoe kao pisca historijskoga romana, pa nije čudo, da je jedna od vrlo rado čitanih knjiga u hrvatskomu narodu. Osim toga romana Šenoa je u pjesmi »Vinko Hreljanović« iznio događaj iz uskočkoga četovanja g. 1613., u kojoj je prikazao smrt Nike Hreljanovića, uskočkoga vojvode, koga su Mlečani na vjeru ubili, a onda uskočku osvetu, kojom je upravljao Nikin brat Vinko Hreljanović. Pjesma se odlikuje vrlo lijepim opisima prirode i snažnim prikazivanjem čuvstava.

Šenoin rad na književnom obrađivanju uskočke povijesti nije osamljen.

Krsta Pavletić dramatizira roman »Čuvaj se senjske ruke«, koji se u Senju i prikazuje, a Kerubin Šegvić piše za mladež knjigu »Junačka djela senjskih Uskoka«. Vrijedno je spomenuti, da je za istim predmetom posegnuo i poljski romanopisac Teodor T. Jež i napisao roman »Uskoci« u dva sveska. Taj roman vrlo opširno prikazuje nesamo uskočke, nego uopće hrvatske bojeve s Turcima. U Poljskoj je bio mnogo čitan, a preveden je i na češki jezik.

Ni narodna pjesma, koja je opjevala tolika junačka djela, ne zaboravlja Uskoke. Upravo najviše hrvatskih narodnih pjesama pjeva o Uskocima Juri Daničiću, Senjaninu Ivi, Juriši Orloviću i t. d.

Tako je dakle junačko uskočko doba senjske povijesti obilno oplodilo hrvatsku narodnu i umjetnu književnost.

Kada se u 17. stoljeću turska granica pomakla dalje od Senja, nastala su već mirnija vremena, a s mirnijim vremenima javljaju se u Senju i književnici. Prvi je takav književnik PAVAO RITTER VITEZOVIĆ (7. I. 1652. do 20. I. 1713.),

(Nastavak na str. 801.)

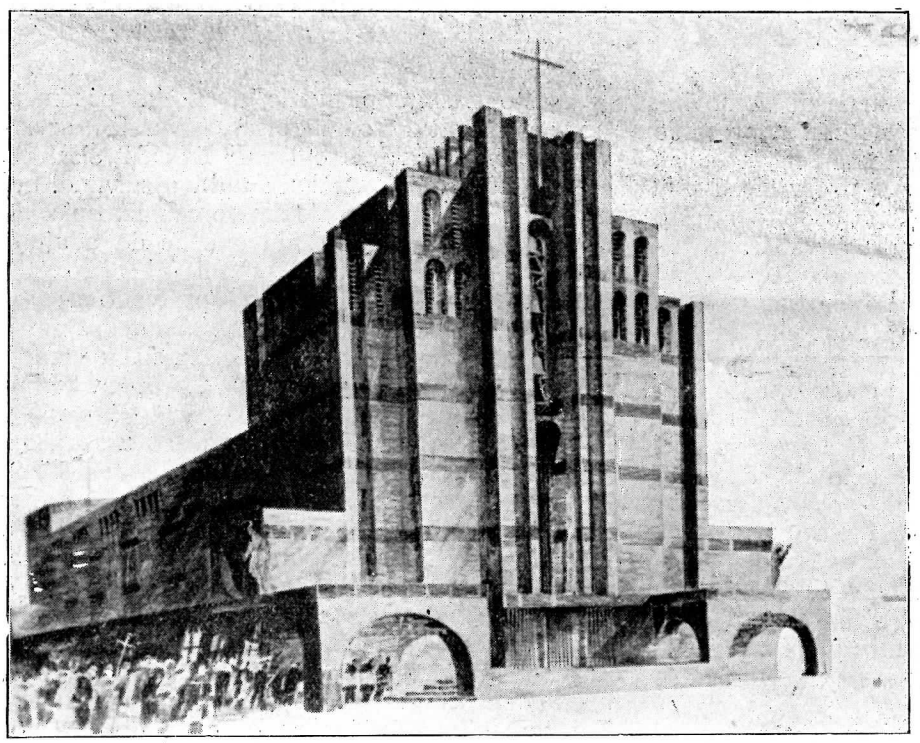

OVAKO ĆE IZGLEDATI KATOLIČKA KATEDRALA U BEOGRADU

za koju je sada raspisana ogromna lutrija na 25 milijuna dinara. Katolici će iz cijele države pomoći gradnju ove katedrale kupujući srećke za tu lutriju, u kojoj još može da koga zapadne i glavni zgoditak od 2 i po ili čak i 5 milijuna dinara.

LUKSUSNI SALON U AMERI

Pacific & Atlantic

Novi nadbiskup u Pragu

Prije mjesec dana ustoličen je 12. studenoga u češkoslovačkom glavnom gradu Pragu novi nadbiskup dr Karlo Kašpar, čiju sliku evo donosimo. Prašku biskupiju osnovao je sv. Vojtjeh, prvi praški biskup, kojega uspomenu čuvaju jednako Česi kao i Slovaci i Poljaci. Od doba sv. Vojtjeha današnji je praški nadbiskup po redu pedeset i deveti biskup na biskupskoj stolici sv. Vojtjeha, a trideset i drugi praški nadbiskup. Na nadbiskupiju povišena je praška biskupija za velikoga češkoga kralja Karla IV., kojega Česi radi njegovih velikih zasluga zovu Ocem domovine. To je bilo g. 1344. U to je vrijeme započeta i gradnja divne praške stolne crkve sv. Vida, koja je tek prije dvije godine dovršena. Novi praški ndbiskup dr Kašpar hodočastio je lane u Svetu Zemlju te je o tom napisao krasnu knjigu. Dne 6. prosinca o. g. priređena je njemu u počast prva praška izvedba drame »Misa« od M. Soljačića.

Pretplatite s
ŠENO
KNJIŽNJIC

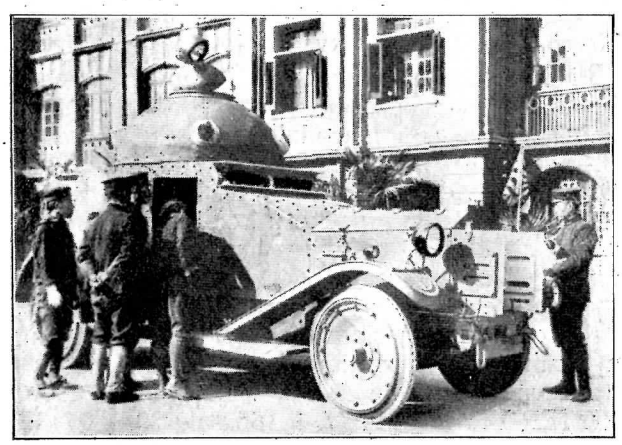

OKLOPNI JAPANSKI AUTO U RATU PROTIV KINE

NOVI PRAŠKI NADBISKUP DR KARLO KAŠPAR

NOVA ZGR

ERIČKOM VLAKU
ntic

ite se na
ENOINE ROMANE
što ih izdaje
NJICA DOBRIH ROMANA

Filmski grad

Poznato je, da su velika američka filmska poduzeća na ogromnim područjima, gdje su podigli svoje tvornice i radionice filmova, stvorila cijele nove gradove. U tim se filmskim gradovima razvija s jedne strane užurbano, nervozno filmsko stvaranje, koje svojim proizvodima poplavljuje cijeli svijet, a s druge se strane tjera najveća raskoš, što se uopće može zamisliti, jer filmovi zgrnuše mnogima golemo bogatstvo. Ali takav filmski grad ima i svoje naličje u velikoj bijedi, što zahvaća tisuće i tisuće, koji su nahrupili u takav grad nadajući se, da će i njih zapasti filmska sreća, ali ostadoše bez nje te moraju u bijedi životariti. Danas je već i filmska groznica u opadanju, pa i najveća filmska poduzeća moraju da smanjuju svoju produkciju.

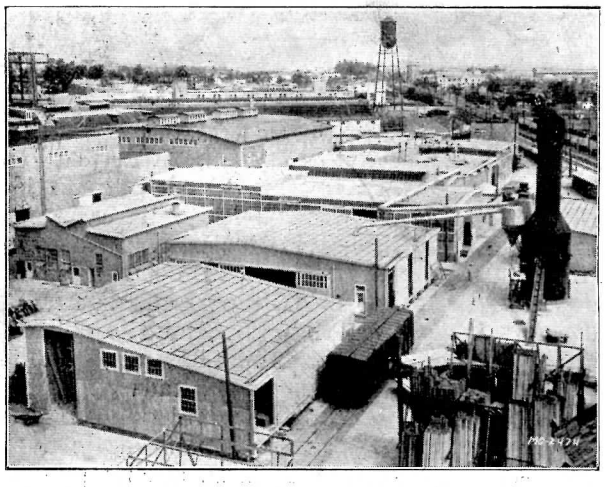

FILMSKE RADIONICE VELIKOG PODUZEĆA
Metro Goldvyn Mayer u Culver city u Kaliforniji

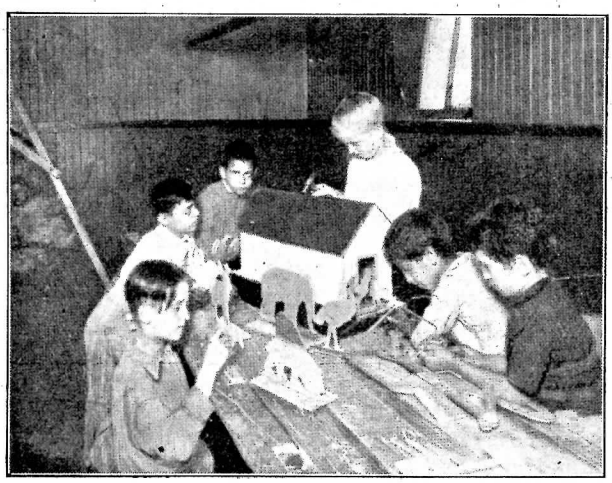

DJECA KOJA SEBI SAMA PRAVE IGRAČKE ZA BOŽIĆ

Veliko dječje veselje, koje im ispunja dane i tjedne u očekivanju božićnoga blagdana. To je dakako u Americi.

Šenoine proslave

Na sve se strane spremaju razne svečane priredbe u slavu pedesete godišnjice smrti Augusta Šenoe, koja se navršuje 13. prosinca. U Zagrebu će se u velikom Narodnom Kazalištu u subotu 12. o. mj. davati premijera nove drame »Čuvaj se senjske ruke«, što ju je prema Šenoinu romanu istoga imena složio Tito Strozzi. Na sam dan 13. o. mj. davat će se u malom Narodnom Kazalištu jedino Šenoino dramatsko djelo »Ljubica«, komedija iz Zagrebačkoga života, a prije te predstave održat će spomen-govor o Šenoi dr Ljubomir Maraković, urednik književnoga lista »Hrvatske Prosvjete«. Isto se tako spremaju razne svečane priredbe i po drugim našim gradovima širom domovine.

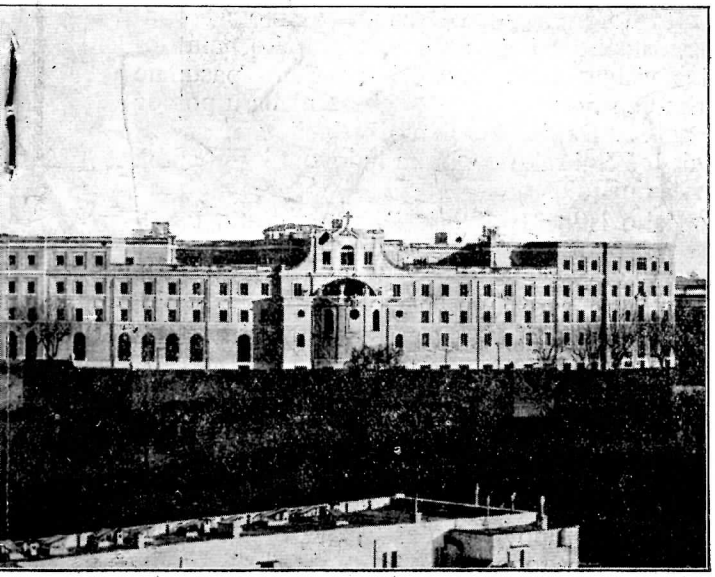

GRADA PAPINSKE PROPAGANDE VJERE U VATIKANU

KOD GRADNJE NEBODERA U NJUJORKU

UKLETI PLOVCI

ČEŠKI NAPISAO JULIJE ZEYER
PREVEO MAKSO KUNTARIĆ

(NASTAVAK)

No pred jutro je to krasno more gubilo svoju čudesnu providnost, pa što su dalje plovili, to je bilo više nalik na maglu, premda je nad njima gorjelo jutarnje rumenilo, pa je uzduh ostajao sasvim bez para i oblačića. Napokon im se činilo, da ne plove po vodi, nego po površini ljetnih oblaka, pa ih je obuzeo strah, da ne će njihova lađa svojom težinom prekinuti te oblake i propasti nekamo u tajne dubine te se razbiti. Ali je lađa plovila sigurno dalje, pa kada se diglo sunce u punoj ljepoti, postao je taj oblak mora providan kao staklo, i sada su opazili dolje pod sobom ono najdivnije, što im se cijelim putem pokazalo, a bilo je to dražesno kao bajka! Vidjeli su dolje pod bistrom, prije na oblak nalik vodom neiskazano čarovit kraj. Tako modre gore nijesu nikad vidjeli, tako rascvalih vrtova nijesu nikad slutili da ima! Mramorne se kuće sjale među silnim stablima, pokritim srebrnim cvjetovima, a iz dubokih su izvora odzvanjali slatki glasovi kao pjesme slavuja, zlatnim su se uzduhom vukli bijeli oblaci, na kojima su kao na konjima nadčovječno lijepi ljudi, muževi i žene, jahali, po livadama ukrašenim prekrasnim cvijećem pasla su stada krilatih konja bijelih kao mlijeko, obasjanih jutarnjim rumenilom.

Neiskazana čežnja, da zavazda borave u tom kraju, obuzela ih, pa su se htjeli strmoglavce dolje bacati — ali neshvatljiva li čuda! Voda je pod njima umicala, čim su je se htjeli dotaći, mutila se i postajala neprovidnom, a nešto kao silan vjetar bacalo ih natrag na palubu! Kada su ondje opet na noge stali i s lađe gledali, vraćala se vodi providnost, igrala je opet svijetlim valovima oko korablje i pokazivala im opet divni kraj, za kojim su čeznuli s plačem. Gledali su opet dolje one blažene lugove i gle, što su sada ondje vidjeli! Čovjeka, gdje bježi pred groznom nemani! Nakaza je ta bila tamna kao noć i sipala je na nozdrve oganj i otrove. Spremala se na veliki skok, da čovjeka proguta, ali je predaleko skočila. Čovjek je stajao na rubu duboka, vrtoglavo duboka ponora, a neman preskočivši ga našla se na dnu te dubine. Ali je bila mirna, jer se nije udavila, sjedila je dolje i otvorila grozne svoje ralje, jer je vidjela, da se čovjek od straha svalio, pa da se spustio s ruba propasti, bio bi sletio dolje, ali se nije uhvatio za malo stabalce, što je izraslo iz strme padine, koja je sačinjavala njezinu stijenu. Visio je tako u uzduhu upravo nad otvorenim raljama grozne nemani, koja je očekivala njegov konačni pad. Maeldun i njegovi drugovi gledali su sa strahom i sućuti uboga čovjeka, pad je njegov bio to sigurniji, jer su pritrčala dva miša, jedan crn, drugi bijeli, koji su počeli revno glodati jedini, i to slabi korijen, kojim se tanko stabalce, sav spas toga čovjeka, držalo za pećinu. Ali kakovo je bilo sada njihovo iznenađenje, kada su opazili, da je taj čovjek zaboravio najednom svaku opasnost i grozotu i da je hvatao ustima sitne kapljice meda, koji je polagano kapao s cvjetova, kojima je bila pokrita jedna grana stabalca. Nije mario ni za miševe, što su glodali korijen, pa se činilo, da je zaboravio i na neman, koja dolje pod njim vreba, nije imao ni vida ni osjetila, nego za taj med, što je kapao, pa nije ni gore pogledao u svojoj gorljivosti prema pojavi prekrasnoj i ozbiljnoj, koja se pojavila na rubu ponora te mu pružala svijetlu ruku i pozivala ga čarnim, tajanstvenim glasom pružajući mu svoju pomoć.

»Taj čovjek nije vrijedan svoga spasa!« kriknuo je razljućen jedan od drugova Maeldunovih.

»To je luđak, taj nema pameti!« kliknuli su njegovi drugovi. Uto zareve neman na dnu tako strahovito, da su se svi bacili na lice, jer se njihova lađa ozbiljno tresla kao da se htjela rasuti, pa su se već svi vidjeli u raljama te nemani.

Kada su se osvijestili, bio se ideal dražesnoga kraja i strašnoga prizora rasplinuo u ništa, nestalo ga kao sna, more nije bilo više providno, imalo je svoj običajni izgled, a lađa je mirno plovila vodom. — Šutjeli su dugo, ali su onda razmišljali o onom, što su vidjeli i što se dogodalo pred njihovim očima, i taj prizor sa zmajem i čovjekom napunjao ih je udivljenjem i ostao im zagonetkom. Ali je Maeldun zamišljeno govorio:

»Čini mi se, da razumijem ono, što se vama čini zagonetkom. Nijesmo li mi svi takovi luđaci, takovi budale, kao što onaj čovjek, koji visi nad ponorom, nad raljama avetne nemani, koja ga hoće da proguta? Samo dobro o tom razmislite. Ona neman je S m r t, nježno slabo ono stablo, za koje se čovjek grčevito držao, da ne spadne u grozne ralje zmajeve, to je Ž i v o t zemaljski. Crni i bijeli miš, to su noć i dan, ti neprestano naizmjence glođu korijenje našega života. Onaj med, što kaplje, to je zemaljski užitak i korist, zbog koje zaboravljamo sve opasnosti smrti, pa i ne slušamo glasa, što nam dolazi s visine, a koji govori o našem spasu, ne marimo za ruku, koja se s nebesa nama u pomoć spušta!... Dakle, dragi moji, da li vam se taj luđak još čini tako osobitim ludovom i glupanom kao čas prije?«

»Kako istinski govoriš i kako valjano tumačiš!« odgovorili su Maeldunu njegovi drugovi i sada su se svi zamislili. A lađa je njihova plovila mirno dalje svojim putem, kao što svijet ide dalje ne obziruć se na naše razmišljanje, na našu mudrost ili našu ludost.

Ostrvo, kojemu su potom priplovili, bilo je jedno od najljepših, što su ih ugledali. Izgledalo je kao bašća u punom cvijetu, a ujedno puno prekrasnih zrelih plodova i vanredno mirisnih. Vidjeli su i sjajnu palaču od bijeloga mramora, vitki stupovi njezini držali su krov, koji se sjao od dragoga kamenja, a zlatokrili su golubovi oblijetali oko kuće i drveća. Ljudi, što su

šetali u perivoju, muškarci i žene, bili su neobično lijepi i svi odjeveni u najskupocjenija odijela. Na konju bijelom kao kreda, okovanom srebrom, prispjela je žena zlatokosa u grimiznom plaštu, s krunom od dijamanta i rubina na glavi glavi, te je pozdravila Maelduna i njegove drugove srdačno kao prijatelje. Pozvala ih je u palaču, gdje su bili odmah sjajno pogošćeni, a onda im je rekla:

»Ja sam kraljica ovoga ostrva, gdje vlada vječno proljeće. Mi ne poznajemo ni posla ni bolesti ni tuge ni plača. Ostanite ovdje, pa ne ćete ni za jedan sat biti stariji.«

Bili su kao očarani od svega, što su vidjeli, kao opojeni od svega, što su čuli, pa su ostali tri puna mjeseca besposleni, odmarajući se, uživajući. No tada im je počelo bivati teško, pa nijesu sanjali ni o čem nego o svojoj domaji, stali su se buniti protiv Maelduna te su tražili, da ih vodi natrag, a ne će li, da će otići bez njega. Maeldun, kao da se prenuo od nekoga stanja začaranosti, reče:

»I meni je ovdje teško, pa me je stid toga lijenog i besmislenog života. No kraljica će i njezini podanici pokušati da spriječe naš odlazak, pobjegnimo stoga tajno.«

Haljine od baršuna su lijepe i praktične. Baršun kao i ukras za takove haljine možete u velikom izboru kod nas naći.

Lipak

Radićeva 10 ZAGREB Ilica 73

I jednoć u noći, kad je mjesec jasno sjao, ukrali su se iz raskošnog dvora, brzo potisli ladu u vodu i otisnuli se od obale. Nijesu bili daleko, kad su začuli veliko naricanje na obali. Kraljica i njezino dvoranstvo stajali su ondje i svi su jadikujući molili Maelduna, da se vrati. Ali je naprotiv njegova momčad molila, da se ne obazire na naricanje ostrvljana i da vrši svoju dužnost. Maeldun nije znao, na što da se riješi. Tada nešto sine uzduhom kao srebrna zvijezda, a Maeldun nehotice posnegne za tim predmetom.

(Nastavit će se.)

Senj i lijepa književnost

(Svršetak sa str. 797)

pjesnik, historik, bakrorezac i prosvjetitelj. Premda je bio tudinskoga podrijetla, bio je tako oduševljen Hrvat po svom političkom djelovanju i književnom radu, da se smatra ocem velikohrvatske ideje i pretečom narodnoga preporoda. Htio je provesti jedinstvo pravopisa i književnoga jezika. Za Senj je osobito zaslužan kao njegov zastupnik na saboru i kr. dvoru. U pjesmi »Senjčica« opjevao je pobjedu Senjana kod Šolte g. 1704.

U početku 18. vijeka živi i djeluje u Senju prilično neznatni književnik Ilija Lukinić, kanonik senjski. U 18. stoljeću živi Senjanim pjesnik Mateša Antun Kuhačević (1697. do 1772.), koji je pjevao mnoge pobožne pjesme, prijateljske poslanice i suvremene događaje. Na jednom mjestu kori Senjane, što zapuštaju stare dobre običaje, a prihvaćaju nove zle. Kuhačević je i narodni mučenik, jer je radi svoga hrvatskoga rodoljublja čamio posve nevin preko 25 godina po austrijskim tamnicama.

Od druge polovice prošloga stoljeća do danas daje Senj hrvatskoj knjizi čitav niz ponajboljih radnika. Među njima je prvi Vjenceslav Novak (1859. do 1905.), neutrudivi pisac mnogih realističkih romana i pripovijesti sa socijalnim obilježjem. Za mnoga svoja djela uzima radnju iz Senja i tako mu uspijeva iznijeti vrlo zanimljivu sliku ondašnjega Senja i Senjana. U Senju se zbiva radnja njegovih romana »Pod Nehajem«, »Posljednji Stipančići«, »Tito Dorčić«, pripovijesti »Neobični svatovi« (po ovoj su Širola i Deželić složili operu »Citara i bubanj«), »Fiškalova ispovijed« i dr.

Suvremenik i drug Novakov u mladosti je Silvije Strahimir Kranjčević (1865. do 1908.), jedan od najdubljih hrvatskih pjesnika. I on, premda se u svojim pjesmama bavi velikim pitanjima čovječje duše, posvećuje nekoliko lijepih pjesama svomu rodnomu gradu sjećajući se njegove slavne povijesti i ponosnih Uskoka i tužeći nad sadašnjim bijednim stanjem rodnoga grada.

U kolo senjskih književnika spada svakako i vrstan pripovjedač Josip Draženović (rođen u Stajnici 1863.), koji iako nije rodom Senjanin, ipak je Senjanin po svom odgoju i književnom radu. Njegov roman »Povijest jednoga vjenčanja« događa se u Senju u doba, kad i Novakovi romani, a isto tako i »Crtice iz primorskoga malogradskoga života«. U tim djelima uzima Draženović lica i radnju ravno iz života uz prekrasne opise.

Od Senjana su se odlikovali kao pisci drama Julije Rorauer (1859. do 1912.) i Milan Ogrizović (1877. do 1923.), ali predmeti njihovih djela ne tiču se Senja. Isto tako ne pišu o Senju ni pučki pisac, svećenik Cvjetko Gruber (1843. do 1914.), ni humorista Zvonimir Vukelić. Naprotiv je nedavno preminuli izvrsni pripovjedač i kritik Milutin Cihlar Nehajev (1880. do 1931.) znao češće posegnuti u svojim djelima za Senjom i senjskom poviješću. Radnja romana »Bijeg« događa se dijelom u Senju, a isto tako i radnja velikoga historijskoga romana »Vuci«, kada je Senj u doba Frankopana bio važno središte hrvatske politike.

Kako se vidi iz ovoga prikaza, maleni Senj je osobito zaslužan u razvoju hrvatske književnosti, pa mu u hrvatskom narodu treba da pripada časno mjesto među ostalim gradovima.

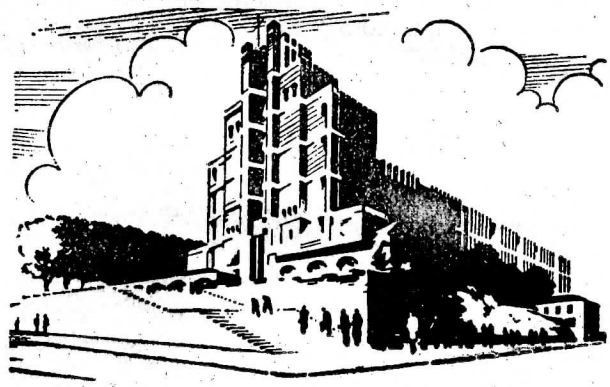

Veliki interes koji su pobudile

SREĆKE ZA GRADNJU KATEDRALE

DOBROTVORNOG DRUŠTVA SV. VINKA U BEOGRADU

u svim slojevima naroda, već u prvim danima emisije, pripisuje se

b e s p r i m j e r n o j p r i v l a č i v o s t i

OGROMNIH ZGODITAKA I UZVIŠENOM CILJU!

1. maja 1932. isplaćivati će se slijedeći zgodici:

2 ×	Din 2,500.000	. . . . .	Din 5,000.000
2 ×	„ 500.000	. . . . .	„ 1,000.000
10 ×	„ 100.000	. . . . .	„ 1,000.000
100 ×	„ 10.000	. . . . .	„ 1,000.000

GLAVNI ZGODITAK DINARA 5,000.000!

C i j e n e s r e ć a k a:

1/1 (cijela srećka)	1/2 (polovina srećke)	1/4 (četvrtina srećke)
Din 100·—	**Din 50·—**	**Din 25·—**

Prodaju vrše:

sve kolekture, novčani zavodi, rimokatolički župni uredi, crkvene ustanove, dobrotvorna društva i t. d.

Glavna uprava:
Beograd, ulica Jovana Ristića 20.

Podružnica:
Zagreb, Trg Kralja Aleksandra 8.

1. NEVENKA I BRACO BALOG, SLAV. POŽEGA. — 2. BRATAC I SEKA IZ ZAGREBA. — 3. BRATAC I SESTRICA VIDEC IZ MACINCA. — 4. ZITA I STJEPAN ARNOLD IZ SARAJEVA. — 5. SEKA S BRACOM IZ ZAGREBA. — 6. IVICA I NADA GREGURIĆ, VRBANJA. — 7. SEKA I BRACO IZ SIKIREVACA. — 8. EMICA I DRAGUTIN MIHELČIĆ, ZENICA. — 9. LADA I NIKOLA KAIĆ, LIVNO. — 10. JOSIP I ANKICA IZ JABLANICE. — 11. DJECA G. ŠTITIĆA IZ ZAGREBA.

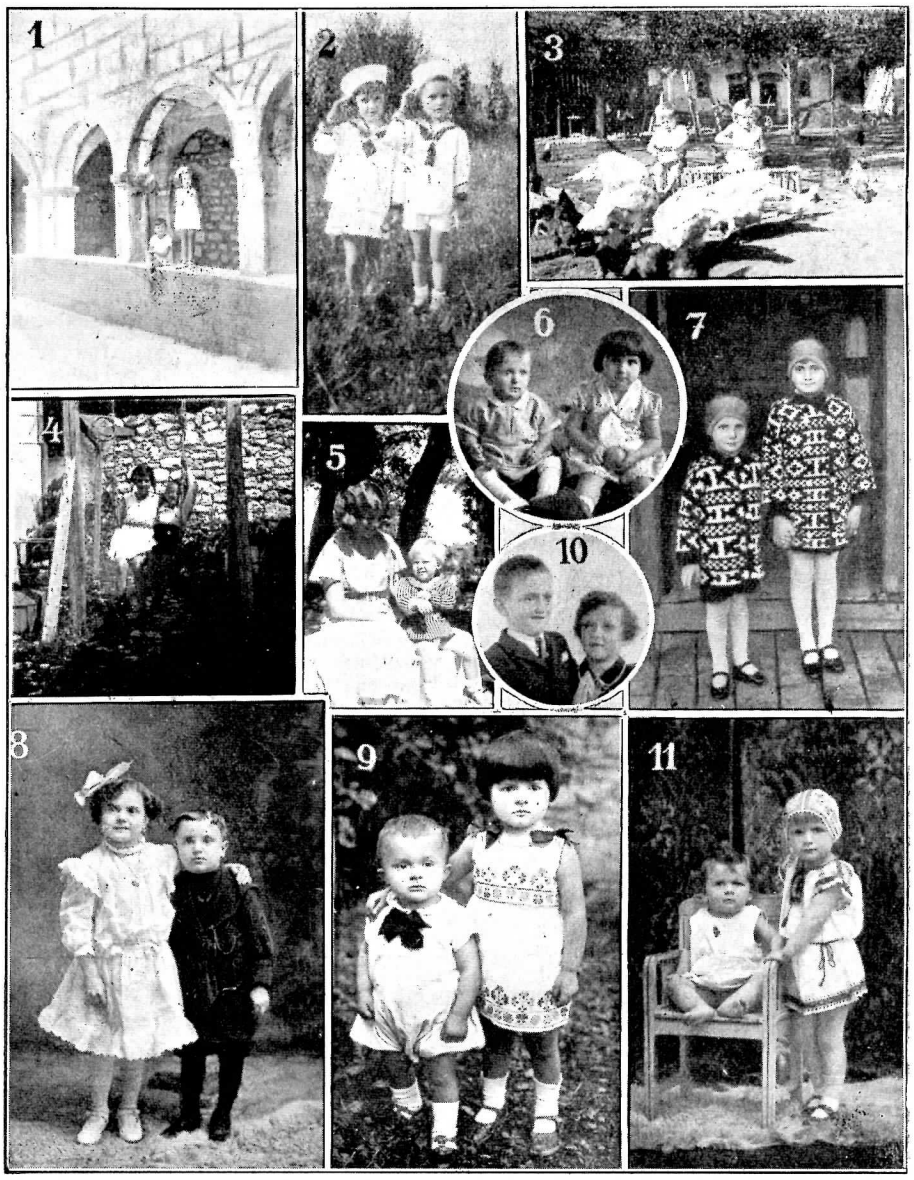

SLIKE IZ NATJEČAJA „BRATAC I SEKA"

Svojo ćete djeci
za Božić
prirediti
najveću radost
ako ih pretplatite na dječji list
„Malu Mladost"
Samo 9 Din na godinu
Uprava
„MALE MLADOSTI"
Zagreb, Trg K. T. 21.

EVROPA U NOVELAMA
JE SADRŽAJ NOVOGA ZABAVNOGA KALENDARA
RAZGOVORA UGODNOGA ZA G. 1932.
Cijena Din 10·—, za pretplatnike „Obitelji" Din 7·—

Ekspresna pruga iz Trsta za Sjevernu Ameriku.

Poštanska pruga iz Splita za Južnu Ameriku.

LLOYD TRIESTINO
Ekspresne pruge za Atenu, Carigrad, Egipat, Indije i Daleki Istok.
IZRAVNA BRZA PRUGA ZA SVETU ZEMLJU
Putničko-teretne pruge za Levant i Crno More.
Sve upute daje besplatno:
Glavno zastupstvo:
COSULICH LINE, ZAGREB
Starčevićev trg broj 6
i podzastupstva: Beograd, Bitolj, Dubrovnik 2, Korčula, Ljubljana, Makarska, Šušak, Split, Šibenik i Vel. Bečkerek

CVJEĆARSTVO

FUKSIJA.

Često vidimo na prozorima, osobito na starijim kućama, iz Meksika prenešenu biljku fuksiju. Poznajemo je u više vrsti, sa vrlo mnogo oblika. Obično se fuksija uzgaja kao lončanica, i to kao grm ili kao stastabljika, koja je često i do 2 metra visoka. Neke su vrste prilično otporne, pa se od njih uzgajaju vanjski grmići, koji se lijepo ističu u parkovima. Za parkove su zgodne ove vrste: Fuchsia gracilis, coccinea, microphylla i riccartoniana. Takve se vanjske fuksije moraju preko zime dobro pokriti suhim lišćem ili gnojem sa mnogo slame. Fuksije, koje uzgajamo u loncu, možemo držati u loženoj sobi, ali ih onda moramo često zalijevati. A ako ih držimo u hladnoj sobi ili u podrumu, treba biljke samo od vremena do vremena pomalo zalijevati. One, koje su prezimile u loženoj sobi, neprestano su rasle, nisu se odmarale, i zato nisu snažne u proljeću. S proljeća treba fuksije obrezati i presaditi u vrt ili u drugi lonac sa dobrom zemljom crnicom, kojoj smo dodali nešto pijeska. Da dobijemo ljepše i veće cvjetove, dobro ih je ljeti zalijevati gnojnom vodom. Litri vode dodamo 8 grama govedeg izmeta, 8 grama drvenog pepela i ½ grama superfosfata.

Ako postrane izboje ne režemo i ne prikraćujemo, dobivamo grm. Režemo li postrane izbojke, a vršak ne diramo, dobit ćemo stabljiku, koju međutim moramo privezati o prutić, da se ne polegne, jer bismo inače dobili stabljiku visjelicu. Kada režemo postrane izboje, ne smijemo ih posvema odrezati, jer bi se time stabljika oslabila. Tek onda, kada je stabljika jača, možemo postrane izboje posve odrezati. — Tako uzgajamo fuksiju, dok ne dosegne željenu visinu. Zatim joj odrežemo vršak, uslijed čega će od preostalih pupova nastati krošnjica.

Od vrste, koja nisko raste, možemo dobiti visoko stabalce, ako tu nisku vrst cijepimo na stabljiku vrste, koja visoko raste. Fuksije vole više sjenoviti položaj i mnogo vlage.

Listovi su eliptični, tamnozeleni ili crvenkastozeleni. Cvjetovi dolaze u malim kiticama. Boje su različite, no najčešće su ružičasto-ljubičasti. Rastu od lipnja do listopada.

Fuksije umnožavamo sadenicama, koje dobivamo od mladih izboja, a sadimo ih u dobro pognojenu, pijeskom izmiješanu zemlju (to možemo činiti tokom cijelog ljeta), ili sjemenjem, koje se nalazi u crnim bobama. Mlade biljke trebaju dosta sunca i mnogo vode. S. G.

RAZNE KOŽNE BOLESTI

kao osipe, prištiće, te uslijed vlage ili znoja izjedenu kožu liječi uspješno kod djece i odraslih poznata mast

BABYMIRA-CREME

Svaka kutija providena je sa zaštitnim znakom i imenom „Babymira-Creme". Dobiva se u ljekarnama ili kod proizvoditelja uz cijenu od Din 10·— po kutiji.

Ljekarna „Zrinjskomu" H. Brodjovin, naslj. J. SALOPEK, Zagreb, Zrinjski trg broj 20

ZDRAVLJE

LIJEČNICI PROTIV OCTENE KISELINE

Dokazano je, da se najveći broj hotimičnih i slučajnih otrovanja u Jugoslaviji počini pomoću octene kiseline. U selima su na dnevnom redu nesretni slučajevi, kako posve malena djeca popiju u kuhinji octenu kiselinu misleći, da je to voda. Takva otrovanja kod djece redovito svršavaju smrću. U gradovima opet svaka služkinja znade, da joj je najlakše doći do octene kiseline, ako hoće, da počini samoubijstvo i doživi sreću, da su je puni stupci neozbiljnih novina. Šteta je, što se nijedan novinar ne potrudi u koju veću bolnicu, da vidi strašne muke takvih histeričnih nesretnica, koje obično po par dana vise između života i smrti, brada i usnice su im iznakažene od opeklina, jezik otečen i vrlo bolan, ne mogu govoriti niti gutati, jer im je grlo otečeno i ofureno, a jednjak sav ranjen. Trajne su posljedice takvih otrovanja: suženje jednjaka i umjetno hranjenje na cijev, a ta osakaćenja ostaju obično za cijeli život. Kad bi novine uvijek donijele i te strašne posljedice otrovanja s octenom kiselinom, uvjeren sam, da bi octena kiselina posve izašla iz mode. Da se broj otrovanja s octenom kiselinom umanji, naši liječnici su predložili ove mjere: 1. Prodaju koncentrirane octene kiseline, koncentriranoga octa i lužine te ostalih jetkih sredstava treba staviti pod oblasnu kontrolu, kao što je to i s ostalim otrovima; 2. Prodaju tih sredstava u koncentriranom stanju treba u maloprodaji uopće zabraniti, a prodaju lužine u supstanciji dozvoliti samo u naročitom omotu, gdje je sadržaj označen kao otrov. Ti prijedlozi su svakako vrlo umjesni, jer su već i druge države poduzele korake, da se spriječi prečesto otrovanje s octenom kiselinom. Tako je Francuska odredila, da octena kiselina u prometu mora biti bojadisana plavom bojom, da već sama boja upozori na otrov. U njemačkim se zemljama octena kiselina prodaje u posebnim bocama, koje su oko grla providene zaprekama od žice, da se ne može piti. Zadnji je čas, da se u tom pogledu učini nešto i kod nas.

Dr. Ivo Kečkeš.

Svaki razuman i naobražen stvor, bila to gospođa ili gospodin, nemože da bude otmen član današnjeg društva, ako je ćelav i bez njege kose. Zato neka svatko po jedan puta na mjesec pere svoju kosu sa kosoperom Shampo od koprive. — Omot stoji samo Din 3·—

Osim toga valja u tjednu 2-3 puta kosu kvasiti i tjeme sa poznatom starom Biljevnom iscrpinom od koprive, koja čini kosu punom zdravom i uglađenom. Boca stoji samo Din 20·—. Proizvodi i u promet stavlja stara g. 1599. osnovana **Kaptolska ljekarna sv. Marije, vlasnik Vlatko Bartulić, Zagreb**

ZA NOVU GODINU

izaberite jedan od ovih kalendara:

Danica za godinu 1932. . . . *Din 10*
Razgovor Ugodni . . . *Din 10*
Almanah Gospe Lurdske *Din 10*

za naše pretplatnike svaki Din 7

ILICA 128 ILICA 128

Nabavljajte **Pokućtvo**

kod **I. D. Opačić i Sinovi**

u vlastitoj kući

ILICA 128 *telefon* **62-39** ILICA 128

SVEGA POMALO

Izdavači Šenoinih djela. — Djela Augusta Šenoe izdala je najprije Matica Hrvatska. Zatim ih je izdala zagrebačka knjižara Kugli, koja je otkupila pravo izdavanja Šenoinih djela sve dosad. Po zakonu o autorskom pravu prestaje 50 godina iza piščeve smrti autorsko pravo, pa njegova djela postaju opća narodna svojina. Sad se sprema više izdavača na izdavanje Šenoinih djela. Matica Hrvatska će izdati »Seljačku bunu« kao svečano izdanje prigodom Šenoine smrti. Jeronimska Knjižnica Dobrih Romana »Branku«, »Zlatarevo zlato« i još neka druga izabrana Šenoina djela. A nakladom Binoze izaći će sva Šenoina djela u ukupnom izdanju. Srpska Književna Zadruga u Beogradu izdala je ove jeseni »Čuvaj se senjske ruke«. Tako je nastalo plemenito natjecanje u populariziranju djela velikoga hrvatskoga pisca, koji to i zaslužuje.

Šenoa u prijašnjim jeronimskim izdanjima. August Šenoa bio je suradnik i Jeronimskoga Književnoga Društva, za koje je napisao pripovijest »Kako došlo, tako prošlo«, te je bila objelodanjena u kalendaru Danici« za g. 1876., a onda je iznova tiskana u knjizi »Svetojeronimski Zabavnik« g. 1913. Osim toga je u jeronimskom kalendaru »Danici« objelodanjena još za života Šenoina njegova pjesma »Šljivari« g. 1881.

Šenoa u slovačkom prijevodu. Nastojanjem Društva sv. Jeronima, koje vodi tajništvo sličnih slavenskih katoličkih izdavalačkih društava, izdat će buduće godine jedno Šenoino djelo slovačko Društvo sv. Vojtjeha u Trnavi. Bit će to po svoj prilici »Seljačka buna«. Jeronimsko Književno Društvo nastoji zainteresirati za Šenoina djela i druge slavenske izdavače, s kojima je u međuslavenskoj užoj vezi.

Prvo žensko vatrogasno društvo osnovale su g. 1876. žene u mjestu Tlötzingu u njemačkoj državi Wirtembergu. Muškarci su cijeli dan morali boraviti na poslu izvan grada, pa ako bi nastao kakav požar, ne bi muškarci stigli na vrijem[illegible] pomoć. Zato su se diše na 3 godina tamnice. Odsjedjela je 15 mjeseci. Uto je u Drezdenu uhapšena neka zločinka, koja je među ostalim svojim zločinstvima priznala i to, da je ona okrala one bečke gospođe: ona je bila u dogovoru s nekom mladom djevojkom, koja je stupala u službu kod onih gospođa, zatim prvom prilikom tajno pustila zločinku u stan, te bi nakon krađe obje nestale. Toj mladoj djevojci, pomagačici one zločinke, bila je posve slična ona djevojka, koja je 15 mjeseci nevina sjedjela u zatvoru. Kad su nevinu pustili na slobodu, upitaše je suci u čudu, zašto je priznala krađe, kojih nije učinila. A ona odgovori: »Bili biste me svejedno osudili, kad su tolike gospođe tvrdile, da sam ih ja okrala. A kad sam vidjela, da mi je i majka uhapšena, priznala sam brže sve, samo da majku svoju oslobodim.«

Plodnost zemlje i gljiste. Prirodoznanci su ustanovili da t. zv. kišne gljiste mnogo doprinose plodnosti zemlje. Dolina Bijelog Nila, koja je poznata kao osobito plodna, vrlo je obilna gljistama. Gljiste potpomažu plodnosti zemlje time, što svojim rovanjem neprestano mijenjaju tlo te tako vrše posao sličan oranju, t. j. neistrošene djelove zemlje približavaju biljkama.

Najveća zbirka lula. Engleski državnik i vođa engleske konzervativne stranke Baldwin ima najveću zbirku lula u Evropi. On ima oko 500 komada najrazličitijih lula, među kojima se nalaze vrlo dragocjeni primjerci. Neke su od njih prava umjetnička djela. Prije jednog stoljeća najveću je zbirku lula imao njemački grof Maxemberg. U njegovoj su zbirci bila 963 komada, među njima i jedna turska lula, optočena biserjem i zlatom, teška 23 kilograma.

Društvo katoličkih liječnika osnovano je u Madžarskoj pod pokroviteljstvom ostrogonskoga primasa-nadbiskupa i ostalih madžarskih biskupa.

PATHÈ BABY

najbolji i najjeftiniji kino-projekcioni aparat. — Potreban je svakoj školi, svakom župniku, svakom društvu i svakom domu. — Na skladištu hiljade raznih filmova, koji se posuđuju uz najpovoljniju najamninu. — Aparat je isto upotrebljiv za mjesta, gdje nema električne struje sa specialnim dinamom. — Obavijesti kao i katalog besplatno kod

»Kinofot« Zagreb
Gundulićeva ulica 7.
Telegram »KINOFOT«
Telefon 75-63

KUĆANSTVO

AMONIJAK U KUĆANSTVU

Skoro u svakoj kućnoj ljekarni nalazi se i bočica amonijakove žeste. Ta je žesta vrlo dobro sredstvo proti ujedu ili ubodu otrovnih životinja i insekata. Komarci, pčele, ose i stršeni kad ubodu, puste u ranu mravinju kiselinu. Ako ubodeno mjesto nataremo amonijakovom žestom, onda ne samo što ćemo ublažiti bol, već ubodeno mjesto ne će ni oteći, ako ga odmah nataremo čim smo ubodeni. Amonijakova se žesta upotrebljava kod pravljenja nekih masti, s kojima mažemo bolna mjesta, na pr. kod reumatičnih boli. Tu mast možemo mi sebi napraviti ovako: na ½ dijela amonijaka uzme se 1 dio kamforovog špirita i 2 dijela lanenog ulja, pa se to dobro izmiješa. Amonijak jako razrijeđen izvrsno je sredstvo proti nadama goveda i ovaca. Amonijak se nadalje upotrebljava kod pravljenja raznog parfema, raznog mirisavog ulja: klinčacovog; zatim kod pravljenja mirisavih soli itd. Amonijak se veoma mnogo upotrebljava u kućanstvu za

Š A L E

U kazalištu. Princesa Gvadaluna pokazuje jednom prijatelju jednu gospodu:

»Ono je moja najbolja prijateljica: ona gospođa dolje s obojenom kosom. Vidite li je? Ona onamo sa umjetnim zubalom i kolajnom od krivotvorenih dragulja... Ona s neukusnim, nemodernim odijelom... Što, ne vidite je? Vrlo se dobro vidi: eno hoće da se pokaže kao da ima tridesetak godina, a međutim ih ima najmanje četrdeset i pet...«

Duge stepenice. — Ona: »Juče si kako izgleda zaista u lijepom staniu došao kući! Koje doba je dakle bilo?«

On: »Nemam ni pojma! Sjećam se samo, da su mi na prvom katu dovikivali: »Dobar večer«, a na četvrtom »Dobro jutro!«

Naivno. »Nikako ne mogu da zaspim. Lina, no dajte mi ovamo Goethea.«

»Onoga od gipsa, milostiva, je li?«

Opravdani prigovor. — Branitelj: »Za zaušnicu plaća optuženi 300 dinara blagajni za siromahe.«

Tužitelj: »Kome? Blagajni za siromahe? Jesam li ja dobio zaušnicu, ili blagajna za siromahe?«

Sad se slažu. — »Sada se zaista odlično slažem sa svojom punicom.«

»Nemoguće! Ona dakle stanuje zajedno s Vama u kući?«

»Što to mislite. Ona je otputovala u Kanadu.«

Profesorski. Sluga (profesoru): »Danas je ravno dvadeset godina, kako sam kod vas u službi, gospodine profesore. Hoću li dobiti kakav dar?«

Profesor: »Dara ne ćete dobiti, ali ja ću vas učiniti besmrtnim. Ja ću jednu podvrstu pasje buhe nazvati vašim imenom.«

Pedagogija. Gosp. Schmidt ide sa svojim sinčićem na šetnju. Kraj jednog stabla ustavi se dječak i upita oca:

»Tatice, kakvo je ovo stablo?«

Gosp. Schmidt zagleda se u stablo neznajući što da odgovori.

»Nije li možda jablan?« upita ga sinčić.

»Pa ako hoćeš, može biti i jablan« odgovori gosp. Schmidt.

Moderni Job. Vjeroučitelj je djeci tumačio pripovijest o Jobu. Među ostalim rekao je i ove riječi »Bog htjede da svoga slugu Joba ispita, i zato mu posla mnoga iskušenja...« Kad je vjeroučitelj svršio, zatražio je, da mu Ivica ponovi ono, što je on rekao. Ivica reče: »Bog htjede svoga slugu Joba da kontrolira i zato mu pošalje mnoge istrage...«

Snašao se. »Tako? Vi ste dakle bili u južnoj Americi? A recite mi, molim vas, jeste li ubili kojeg slona?«

»Pa naravno... na stotine!«

»Ha! sad sam vas ulovio u laži, u južnoj Americi uopće nema slonova!«

»Pa jasno... kad sam ih ja sve poubijao...«

Neobična milostinja. Netko je lagano pokucao na vrata gosp. Ivića. Gosp. Ivić otvori vrata u pidžami i ugleda prosjaka, koji ga zamoli: »Imate li možda kakve stare hlače da mi dadete?«

Ivić pogleda samilosno prosjaka i odgovori: »Hlača nemam, ali vam

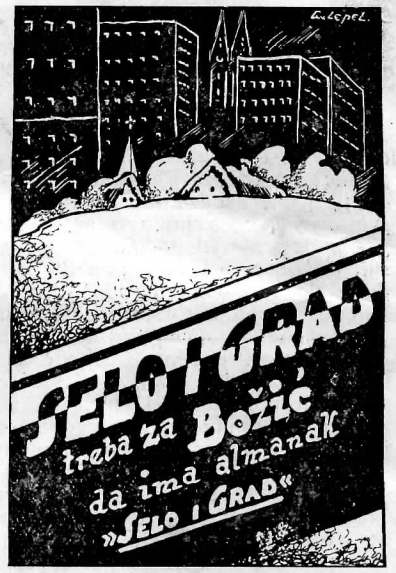

mogu dati cedulju iz zalagaonice, pa ih podignite.«

Dar. Stari Košutić bio je vrlo bogat i isto tako škrt čovjek i nije imao nikakvih nasljednika, osim nećaka Andrije. Odjednom se stari Košutić razboli. Dok je ležao u krevetu, dođe jedan sluga i reče mu:

»Gospodine, čuo sam, da će se vaš nećak slijedeće sedmice oženiti. Hoćete li mu poslati kakav darak.«

»Recite mu, da sam bolestan« — odgovori stari Košutić, to će mu biti najljepši dar.«

Nesigurna gradnja. Kičić promatra novosagrađenu kuću svoga prijatelja Tičića i veli mu:

»Da sam ja na tvome mjestu, ja bih nešto čvršće sagradio.«

»Kako čvršće?« upita Tičić.

Kičić pokaže na konope, na kojima je gđa Tičić sušila rublje pa odgovori:

»Pa eto, zašto je trebalo kuću vezati. Mogao si je sagraditi tako, da sama stoji.«

Zna si pomoći. »Čuješ Nikola, zašto nosiš crnu vrpcu na rukavu; zar ti je tko umro?«

»Nije mi nitko umro, ali sam jučer na rukavu cigaretom napravio veliku rupu.«

KRZNO KAO UKRAS NA HALJINAMA

DAROVI ZA KUĆU DOBRE ŠTAMPE

Za Kuću Dobre Štampe, koja je i Dom »Obitelji«, darovali su još ovi:

Po Din 100.—: **Jurinac** F. iz Zagreba. — Po Din 237.—: **Graovac** M. Z. iz R. — Po Din 170.—: **Lučić** K. iz O. — Po Din 160.—: **Valjo** A. iz K. — Po Din 100.—: **Sečak** S. iz Zagreba; **Prčić** T. iz S.; **Pećar** M. i V. iz D.; **Malatešnić** M. iz O.; **Mader** Z. iz Zagreba; **Hrčko** V. iz S.; **Gabelić** Don V. iz J. i **N. N.** iz T. — Po Din 90.—: **Vertek** I. iz M. — Po Din 80.—: **Ključec** H. iz V. — Po Din 65.—: **Hakuberg** J. iz V. — Po Din 60.—: **Moslavac** K. iz V.; **Marjanović** F. iz Đ. i **Lin** ud. F. iz J. — Po Din 56.—: **Kolaković** A. iz Caspiana. — Po Din 52.—: **Gjik** A. iz L. — Po Din 50.—: **Vuković** I. iz B.; **Vodopivec** A. iz B.; **Verhal** T. iz B.; **Weinhardt** T. iz O.; **Usmiani** Lj. iz V.; Dr **Schwerer** K. iz R; **Šodan** I. iz Z.; **Šipek** J. iz D.; **Šanjek** M. iz P.; **Strahonja** J. iz Č.; **Seljak** iz D.; **Sekelj** D. iz M.; **Schwerer** Dr K. iz R.; **Rukavina** N. iz R.; Obitelj P. **Ridanović** iz M.; **Prpić** J. iz O.; **Prpić** D. iz T.; **Pintarić** M. iz Bj.; **Paus** M. iz K.; **Par** I. iz S.; **Njul** E. iz P.; **Navara** D. iz V.; **Molnar** I. iz B.; **Milković** M. iz Rochestera, **Milković** I. iz Rochestera, **Milković** A. iz R.; **Miholić** Lj. iz Zagreba; **Malović** M. iz V.; **Mahač** J. iz N.; **Lušić** T. iz S.; **Lipovski** F. i R. iz H.; **Lazarić** M. iz Đ.; **Kunac** M. iz S.; **Krpan** K. iz V.; **Kovačić** S. iz K.; **Kovačić** N. iz Đ.; V. **Jurković** iz S.; **Janeš** J. iz R.; **Imgrund** D. E. iz K.; **Hećimović** J. iz B.; **Gido** P. iz T.; **Gido** M. iz T.; **Gabrić** J. iz M.; **Ferinac** K. iz T.; **Ćurin** J. iz V.; **Bradić** A. iz Č.; **Bilić** T. iz B.; **Babić** S. iz I. i **Aljmašać** M. iz B. — Po Din 45.50: **Rukavina** B. iz R. — Po Din 45.—: **Martinović** P. iz M. — Po Din 40.—: **Škurla** M. iz B. K. — Po Din 34.—: **Zorić** M. iz A. — Po Din 33.—: **Zorić** S. iz A.; **Zorić** M. iz A. i **Nagypal** M. iz M. — Po Din 30.—: **Zrnčić** I., F. i Z. iz D.; **Radić** Z. iz D.; **Pilčik** I. iz Zagreba; **Palić** M. iz D. N.; **Mikulec** P. iz K.; **Miaroceli** E. iz E.; **Mašina** M. iz P.; **Marinković** A. iz S.; **Katar** A. iz K.; **Heider** R. iz V. G. i **Bosljevac** S. iz K. — Svima darovateljima neka bude hvala!

Da krzno kao ukras na haljinama postigne što više efekta, treba ga postaviti na one konture i linije, koje hoćemo istaknuti. Gipkoća i pahuljavost krzna otskače od glatke tkanine i daje konturama reljefnost. Krzno dobro pristaje licu, zato ga rado stavljaju na ovratnike ili samo na izrez oko vrata. Njime se obrubljuju čitave veste, rukavi, džepovi i tako najjednostavnija haljina postaje elegantna. Obične boje krzna kao: bijelo, crno, sivo chinchilla i smeđe pristaje svim bojama tkanine.

Krzno upravo dražesno pristaje maloj djeci, zato se mnogo obrubljuju krznom dječje kapice, pelerine, ovratnici, cipelice itd. K. K.

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA

BRZO POMAŽE

ALGA

Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama **1 boca Din 16·—**

ZAGONETKA

1. Križaljka

Sastavio *Mladen Krstić*, Zagreb

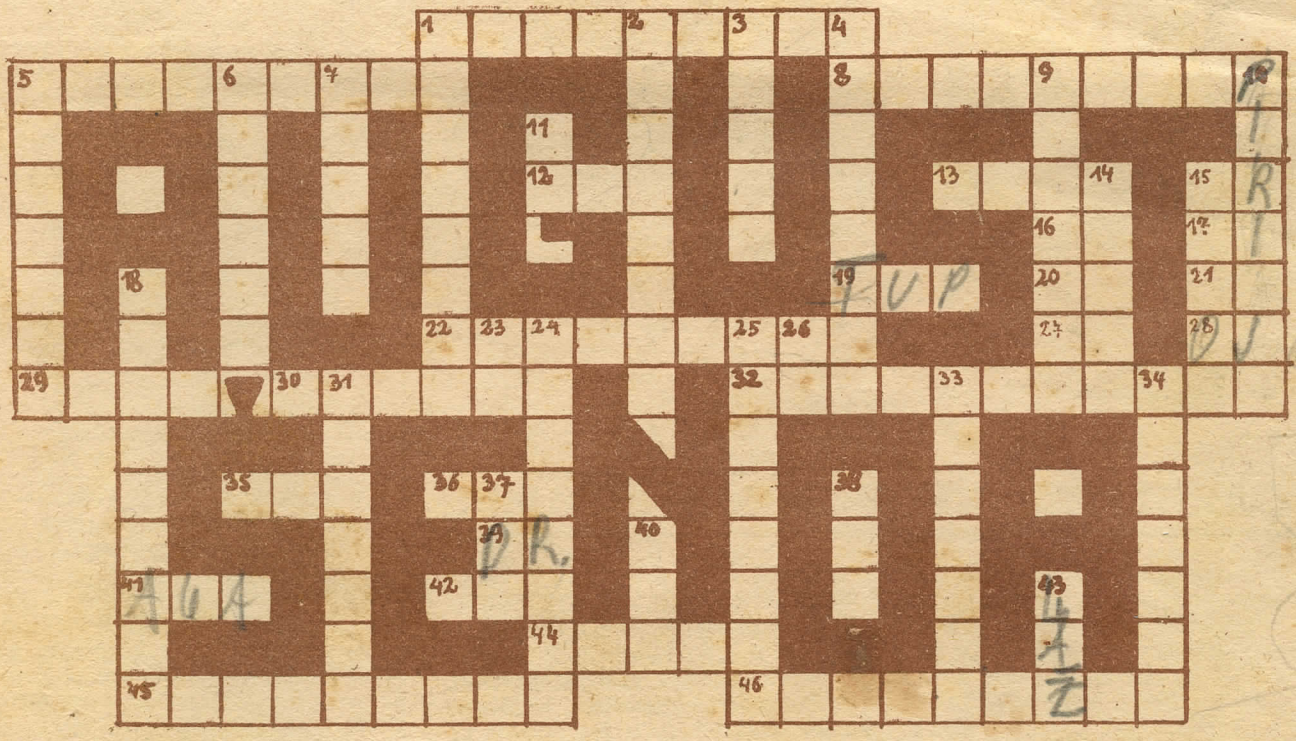

2. Logogrif

Sastavio *Marijan Kancelarić*, Krk

To je otok Jadranskoga mora.
Dostojan je razumnoga stvora.
Domovina ljudskoga je roda.
Na dnu morskom ovaj tromo hoda.
Starinska je ovo mjera neka.
Pridjev, znači: do kasna ne čeka.
Za svakoga nevolja je ljuta
S veseljem se žanje svakog puta.

Vodoravno: 1. Nacionalnost. 5. Vrst rečenica. 8. Preporod. 12. Ćilim. 13. Mio. 15. Prijedlog. 16. Strana kratica za broj. 17. Mjesto u Srbiji. 19. Ne oštar. 20. Talijanski član. 21. Lična zamjenica. 22. Suzdržavanje. 27. Kemijska oznaka za bakar. 28. Uzvik. 29. Lice iz romana »Zlatarevo zlato«. 30. Roman od Augusta Šenoe. 32. Roman od Augusta Šenoe. 35. Mučanje. 36. Majka Romula i Rema. 39. Kratica za Doktor. 41. Turski plemić. 42. Grčki: i. 44. Narodno muško ime. 45. Utisak. 46. Roman od Augusta Šenoe.

Okomito: 1. Stanje protivno milosti. 2. Roman od Augusta Šenoe. 3. Grčko slovo. 4. Onaj, tko truje. 5. Grčki matematičar. 6. Pripovijest od Augusta Šenoe. 7. Naš pisac koji je dovršio »Kletvu«. 9. Postaja. 10. Najveći poluotok na zemlji. 11. Središte vrtnje. 14. Ptica. 15. Predvečerje. 18. Lice iz Šenoinog romana »Seljačka buna«. 23. Kratica za »uvećano«. 24. Pokrajina u Palestini. 25. Karta i njezina boja. 31. Pouke, zadaci. 33. Lice iz Šenoinog romana »Zlatarevo zlato«. 34. Grad u Čehoslovačkoj. 37. Žensko ime. 38. Balada od Augusta Šenoe. 40. Bog šume. 43. Obratno od istina.

Odgonetku treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 18. prosinca. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA
k. z. u ZAGREBU
TRG KRALJA TOMISLAVA 21.
prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

3. Skrivačice

Sastavio *Vinko Buble*, Trogir

a) Mora se tigra zatvoriti.
b) On pozna njega.
c) Sto para dinar čini.
d) Naš bravar našao je prsten.
e) Gabro volove dovađa.
f) Ovo je nakazan lik.
g) Balon ja pravim sam.
h) Da li ti jaja jedeš?
i) Ovo je pitoma čaplja.
j) Zla je moja sudbina.
k) U magli naiđem na prijatelja.
l) To ću poslati na tvoju adresu.
m) Takve koze ni car nema.
n) Ja godinama na tom radim.

4. Slogovna ispunjalka

Sastavio *R. Gruden*, Karlovac

I.

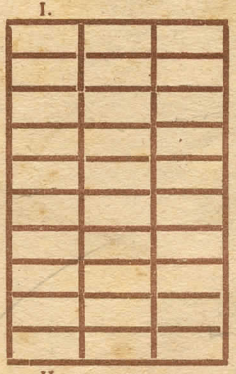

II.

zanimanje (u vojsci)
dio pokućtva,
sredovječna kazna,
mjesto u Jugoslav.,
rijeka u Jugoslav.,
žensko ime,
prošteniště u Italiji,
znameniti fizičar,
muško ime,
grad u Arabiji.

I.—II. roman (K. D. R.)